

E. Vilmos Bátyjával És Nagyobbik Öccsével

Ennek a képnek a bal oldalán én állok, középen Bandi öcsém, a bal oldalon pedig Laci, a bátyám - a háttérben Kemal Atatürk szobra van [Kemal Atatürk (1881--1938) -- Törökország első köztársasági elnöke volt, aki az egész török társadalmat átalakító nagyszabású modernizációs reformokat kezdeményezett. -- A szerk.]. A felvételt az Izraelből való visszatérésünk alatt csináltattuk 1950-ben, Izmirben. 1947. augusztustól 1950 őszéig voltam két testvéremmel Izraelben [Azaz: Palesztinában, amely akkor még brit mandátum volt. -- A szerk.]. Végül a hazajövetelre szavaztunk.

Akkorra már kezdtek felerősödni olyan politikai nézetek, amiket nem vallottunk a magunkénak. Mikor kimentünk, még nem volt zsidó állam. Volt a kibucmozgalom, ahol az egyenlőség elég jól érvényesült, az tetszett. Aztán amikor kezdett kialakulni az állam, kezdett látszani, hogy ez sem az lesz, amit akarunk. Egy másik ok az volt, hogy nem engedték ki a szüleimet. Amikor kimentünk, a cionista mozgalomtól ígéretet kaptunk arra, hogy a család utánunk jöhet később. Csak azzal ők sem számoltak, hogy 1948-ban Magyarországon egy Rákosi Mátyás nevű emberke kerül hatalomra, aki minden megállapodást figyelmen kívül hagy. Aztán 1950. április 4-re jött az ötéves demokrácia megünneplésére egy általános amnesztia, és akkor eldöntöttük, hogy hazajövünk. [Az 1950. évi 9. számú törvényerejű rendelet az ország felszabadulásának ötödik évfordulója alkalmából széles körben közkegyelmet hirdetett (de nem volt általános amnesztia). Hatálya - többek között - kiterjedt azokra, akik 1945. április 4. után elhagyták az országot, és kimondta, hogy tiltott útlevélhasználat és tiltott határátlépés miatt nem lehet bünvádi eljárást indítani azok ellen, akik 1950. október 4. előtt visszatértek az országba. -- A szerk.] A bátyámnak nagyon tetszett az ötlet, az öcsémnek pedig sok beleszólása nem volt, mert nagyon fiatal volt még. Beadtuk a magyar követségre a hazatérési kérelmet, és 1950 októberében megkaptuk. Sokadmagunkkal indultunk útra. Nagyon sokan voltunk, akik eljöttek, és akkoriban volt egy nagy vita is a menni vagy maradni kérdés körül. Soha nem fogom elfelejteni, ezeket a vitákat. Volt ott egy magyar nyelvű újság, az 'Új Kelet', az ottani magyarok adták ki. Kishont Ferencsel - most úgy hívják őt, hogy Ephraim Kishon, de korábban, 1945-46-ban, még itthon a Ludas Matyi szerkesztője volt - vitatkoztunk nyílt levélben az 'Új Kelet'-ben, hogy kell-e hazamenni vagy nem kell [Kishont Ferenc (Ephraim Kishon) (1924--2005) -- író, újságíró, filmrendező; 1945--49 között a 'Ludas Matyi' munkatársa volt, 1949-től Izraelben élt, és az 'Új Kelet' munkatársa volt. Az 1945--1993 között megjelent 'Ludas Matyi' a szocializmus évtizedeinek egyetlen satirikus hetilapja volt. -- A szerk.]. Hogy mit kapunk itthon, meg mit nem. Aztán mindent megpróbáltak az ottaniak, hogy megakadályozzák az elmenetelünket, még hajóra szállás előtt egy másfél órával letartóztattak, mert az élelmiszerjegyeket nem adtuk vissza, és akkor helikopterrel jött Tel-Avivból a magyar attasé, aki kiváltott bennünket, hogy fölengedjenek a hajóra. Meg még ráadásul az útleveleink is lejártak. Úgyhogy ez ilyen volt, de azért csak sikerült. A visszaút során megfordultunk Izmirben is, és egy utcai fotós ezt a képet készítette rólunk.